

مبارزه با فساد اقتصادی در عرصه بین الملل

مؤلف

طاها فتحی

دارنده تندیس پژوهشگر برتر سال ۱۴۰۰ از موسسه قانون یار

www.ketab.ir

ویراستار

مینو رضایی

انتشارات قانون یار

۱۴۰۰

سرشناسه	: فتحی، طاهرا، ۱۳۶۴
عنوان و نام پدیدآور	: مبارزه با فساد اقتصادی در عرصه بین الملل / مولف طاهرا فتحی ؛ ویراستار مینو رضایی.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون یار، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۶۴-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: فساد — پیشگیری — همکاری های بین المللی Corruption -- Prevention -- International cooperation بازرگانی بین المللی — فساد — پیشگیری International trade -- Corrupt practices -- Prevention فساد — جنبه های اقتصادی Corruption-- Economic aspects امور مالی — فساد Finance -- Corrupt practices
شناسه افزوده	: رضایی، مینو، ۱۳۶۱ - ویراستار
رده بندی کنگره	: ۵۲۶۱K
رده بندی دیویی	: ۰۲۳۳۲/۳۲۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۷۵۶۴۳۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیا

انتشارات قانون یار

مبارزه با فساد اقتصادی در عرصه بین الملل

تألیف: طاهرا فتحی

ویراستار: مینو رضایی

ناشر: قانون یار

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۰

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۳۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۶۴-۶

(تمامی حقوق مادی این کتاب محفوظ بوده و متعلق به انتشارات قانون یار می باشد)

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، مرکز پخش موسسه قانون یار

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹ واحد ثبت سفارش تلفنی ۰۲۱۴۴۴۴۱۷۶۴

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
---------------	----

فصل اول

کلیات و مفاهیم.....	۱۳
---------------------	----

بخش اول: بررسی ماهیتی موضوع در خصوص فساد و انواع آن.....	۱۳
بند اول: تعریف فساد.....	۱۳
بند دوم: فساد خرد و فساد کلان.....	۱۶
بند سوم: فساد در بخش خصوصی و فساد در بخش عمومی.....	۲۱
بخش دوم: ساز و کارها و استناد بین المللی.....	۲۸
بند اول: اسناد بین المللی.....	۳۰
بند دوم: سازمان های بین المللی.....	۳۵
بخش سوم: حاکمیت قانون و ارتباط آن با مبارزه با فساد.....	۳۸
بخش چهارم: جرم سازمان یافته و ارتباط آن با فساد.....	۴۳
بخش پنجم: پولشویی و ارتباط آن با فساد.....	۴۷
بخش ششم: اهمیت مبارزه با فساد در سطح بین الملل.....	۵۴
بند اول: فساد به عنوان تهدیدی علیه توسعه پایدار.....	۵۴
بند دوم: فساد به عنوان تهدیدی بر ضد تجارت بین المللی و رقابت سالم اقتصادی.....	۵۸
بند سوم: فساد به عنوان تهدید علیه ارزش های حقوق بشری و مردم سالاری.....	۶۱
بند چهارم: اهمیت مبارزه با فساد در عصر جهانی شدن اقتصاد.....	۶۶

فصل دوم

درآمدی بر سازو کارهای بین المللی مبارزه با فساد.....	۷۱
بخش اول: اسناد الزام آور یا غیر الزم آور تدوین شده برای مبارزه با فساد.....	۷۲
بند اول: بررسی و تحلیل حقوقی اسناد سازمان ملل متحد.....	۷۲

- بخش دوم: اسناد اتحادیه اروپا و شورای اروپا..... ۷۸
- بخش سوم: اسناد تصویب شده در قاره آفریقا..... ۸۲
- بخش چهارم: اسناد تصویب شده در قاره آمریکا..... ۸۷
- بخش پنجم: اسناد تصویب شده در سازمان توسعه و همکاری های اقتصادی..... ۸۹
- بخش ششم: اسناد تصویب شده در منطقه آسیا و اقیانوسیه..... ۹۱
- بخش هفتم: نقش برخی از سازمان های بین المللی در مبارزه با فساد..... ۹۳
- بند اول: نقش صندوق بین المللی پول و بانک جهانی..... ۹۳
- بند دوم: نقش سازمان امنیت و همکاری اروپا..... ۹۵
- بند سوم: نقش سازمان تجارت جهانی..... ۹۶

فصل سوم

- تحلیل و ارزیابی عملکرد سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای در مبارزه با فساد..... ۱۰۱
- بخش اول: توسعه همکاری های بین المللی در چهارچوب سازمان های بین المللی و منطقه ای برای مبارزه با فساد..... ۱۰۴
- بند اول: تأمین کمک های کارشناسی برای کشورهای متقاضی..... ۱۰۵
- بخش دوم: تسهیل همکاری بین المللی در تعقیب کیفری مصادیق فساد..... ۱۰۹
- بخش سوم: تسهیل همکاری های بین المللی در بازپایی و بازستانی عواید ناشی از فساد..... ۱۱۳
- بخش چهارم: همکاری در زمینه پیشگیری از فساد و نقش سازمان های بین‌المللی..... ۱۱۸

فصل چهارم

- نقش نظارتی سازمان های بین‌المللی و منطقه‌ای..... ۱۲۳
- بخش اول: نقش نظارتی سازمان ملل متحد و کنفرانس دولت های عضو کنوانسیون های مربوطه در این سازمان..... ۱۲۴
- بند اول: نقش کنفرانس دولت های عضو کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با فساد در نظارت بر حسن اجرای تعهدات دولت ها..... ۱۲۴

پیشگفتار

فساد مالی و اداری به دلایل مختلف یکی از دغدغه‌های اصلی و نگرانی‌های مشترک در میان کشورهای مختلف جهان به‌ویژه در عصر جهانی‌شدن اقتصاد و انقلاب ارتباطات و فناوری اطلاعات به شمار می‌رود. شفافیت و حکمرانی شایسته و حاکمیت قانون از مهمترین موانع پیدایش فساد هستند و آثار فساد چه از لحاظ اقتصادی و چه از لحاظ سیاسی موجب تضعیف حاکمیت قانون و صدمه دیدن بنیان‌های اقتصاد سالم و از دست رفتن فرصت‌ها برای توسعه پایدار می‌گردد. از این‌رو سازمان‌های بین‌المللی از دیگر سازمان‌های جهانی مانند سازمان ملل متحد، بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول، سازمان تجارت جهانی گرفته تا سازمان‌های منطقه‌ای به حوزه شورای اروپا و اتحادیه اروپا، اتحادیه آفریقا، سازمان توسعه اقتصادی، همه و همه یکی از عرصه‌های مهم فعالیت خود را به مبارزه با فساد اختصاص داده‌اند. فعالیت این سازمان‌ها گاه به تشکیل نهادهای نظارتی خاص مانند گرکو در شورای اروپا انجامیده است. گاه به تدوین اسناد مهم الزام‌آور و غیرالزام‌آور در ارتباط با جنبه‌های مختلف پیشگیری و مبارزه با فساد منتهی شده است. همکاری کشورها در مواردی همچون بازستانی اموال و عواید ناشی از جرم و تقویت ساختارهای حقوقی و فنی، مبارزه با فساد با تصویب کنوانسیون ملل متحد برای مبارزه با جرم سازمان‌یافته فراملی و کنوانسیون ملل متحد بر ضد فساد و در سایه فعالیت کنفرانس دولت‌های عضو این کنوانسیون‌ها رو به توسعه نهاده است با این همه چنانچه در کتاب حاضر بررسی خواهد شد تعهدات کشورها برای مبارزه با فساد در

همه مناطق مختلف جهان از سازوکارهای مناسب نظارتی برخوردار نیست. این کتاب می‌کوشد به بررسی و مبارزه با فساد اقتصادی در عرصه بین‌المللی بپردازد و نهایتاً تصویر جامعی از فعالیت، اهداف و دستاوردهای این سازمان‌ها در زمینه مزبور به دست آورد. از آنجا که امروزه اقتصاد جهانی پیش از پیش فعال درآمده، دیگر نمی‌توان با معضلات مشترک اقتصادی از جمله فساد مالی - اداری صرفاً در سطح ملی مبارزه کرد از همین لحاظ است که در حال حاضر سازمان‌های متعدد بین‌المللی و منطقه‌ای از قبیل بانک جهانی، سازمان تجارت جهانی، سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، شورای اروپا، اتحادیه آفریقا، سازمان کشورهای آمریکایی و صدها سازمان بین‌المللی دیگر به امر مبارزه با فساد به عنوان یکی از اولویت‌های اصل خود می‌نگرد و سازمان ملل متحد در این باره در چهارچوب کنوانسیون‌های الزام آور و اسناد غیر الزام آور و نیز در چهارچوب نهادها و کنفرانس‌های تخصصی توجه ویژه‌ای نشان داده است اما موضوعی که نیاز به تحقیق درباره آن احساس می‌شود این است که سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای عملاً از چه سازوکارهایی برای تقویت همکاری بین‌المللی کشورها در جهت مبارزه با فساد بهره می‌برند و نقاط قوت و ضعف این سازوکارها کدام است و کدامیک از آن‌ها در عمل موفق بوده است.